

Növekvő magyar—NDK árucseré

A Magyar Népköztársaság és a Német Demokratikus Köztársaság közötti kereskedelmi kapcsolatok gyors ütemű fejlődéséről adott tájékoztatást az MTI munkatársának Heinz Sukale, az NDK budapesti nagykövetségének kereskedelmi attaséja.

— 1965-ben 224 millió rubel értékű export-import forgalom bonyolódott le — mondotta. — 1966-ban már 250 millió rubel értéket képviselt a magyar—NDK árucseré és ez évben várhatóan túlhaladja a 300 millió rubelt is. Ilymódon az NDK rövidesen Magyarország második legnagyobb külkereskedelmi partnere lesz. Évente 12—15 százalékkal nő a magyar—NDK árucseré.

Az NDK-ból származó import 30 százaléka közvetve vagy közvetlenül a lakosság közszükségleti cikk ellátását szolgálja, s a fogyasztási cikkek exportjánál különösen fontosnak tartjuk, hogy közvetlen kapcsolatot teremtsünk a vásárlókkal.

Közéletünk hírei

BEFEJEZTE TÁRGYALÁSAIT
A LENGYEL MINISZTER

Szombaton befejezte egyhetes magyarországi látogatását Lucjan Motyka, a Lengyel Népköztársaság művelődésügyi és művészetügyi minisztere. Itt-tartózkodása alkalmából fogadta Aczél György, az MSZMP Központi Bizottságának titkára. A miniszter megbeszéléseket folytatott Ilku Pál művelődésügyi miniszterrel, továbbá dr. Bognár

Józseffel, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének elnökével. A lengyel miniszter Budapesten és vidéken felkeresett művészetoktatási, népművelési intézményeket, megtekintett több kiállítást és múzeumot is.

A lengyel művelődés- és művészeti miniszter szombaton a késő esti órákban elutazott Budapestről.

MEGÉRKEZETT AZ EAK ÚJ NAGYKÖVETE

Abdel Fattah Fouad, az Egyesült Arab Köztársaság új rendkívüli és meghatalmazott magyarországi nagykövete szombaton Budapest-

re érkezett. A nagykövetet a Ferihegyi repülőtéren Gergely Miklós, a Külügyminisztérium protokollosztályának vezetője üdvözölte.

CHILEI MINISZTER LÁTOGATÁSA

Egyhetes látogatást tett hazánkban Juan Gomez Millas chilei közoktatásügyi miniszter. Magyarországi tartózkodása alkalmából megbeszéléseket folytatott a magyar oktatási rendszerről és a két ország tudományos és kulturális kapcsolatainak fejlesztését érintő kérdésekről. Ellátogatott a Magyar

Tudományos Akadémiára, az Eötvös Loránd Tudományegyetemre, a Veszprémi Vegyipari Egyetemre és a Gödöllői Agrártudományi Egyetemre.

Juan Gomez Millas szombaton tovább utazott Bukarestbe. A chilei minisztert a Ferihegyi repülőtéren Ilku Pál művelődésügyi miniszter búcsúztatta.

Az árkádok alatt

Idén nyáron már nem vonulnak föl a kolbászsütőgömbök, büfések a dóm körüli árkádsor elé: más, alkalmasabb helyet jöl ki számukra a városi tanács végrehajtó bizottsága az ünnepi hetek idejére. A város vezetőinek ez a csak helyeslehet, megfontolt intézkedése egyben jelzi a közel tizedik esztendejébe lépő, felújított szabadtéri játékaink rangját, művészi tekintélyét is. A dráma szavai, az opera dallamai méltóbb környezetben szólnak meg, s a szünetekben vagy az előadás előtt a közönség a Nemzeti Emlécsarnok kiválóított szobrainak újabb művészi élményét kapja ráadásulként.

Mondom: csak helyeslehet az ez intézkedés, csak örömmel tölthet el, hogy idén már nem barikádozzák el a pantheonunkat... Mégis valami eltitkolhatatlan rossz érzés is bujkál bennem ezzel egy időben. No, nem a kolbászsütést sajnálom, azt megtalálom majd húsz lépéssel odébb is, hanem valami mást, amit nem találok meg.

Tulajdonképpen már jó néhány éve kezdődött ez a rossz érzésem. Legjobban akkor, amikor egy francia kollégámat kísérgettem büszkén végig a városban, s a lenyűgöző szabadtéri tribün monumentalitásától, a hosszú utcasorok szoborgyűjtemény valójában sajátosan egyedülálló látványától elkápráztatva vártam a hatást. Higgyék el, nem a mindenáron köztudó hibakeresés szölgalt meg szavaiból, inkább a naiv kíváncsiság, amikor megkérdezte: „A maguk nagy költőjéről, Adyról sokat hallottam Párizsban. Itt miért nincs szobra?”

Csak hebegtem valamit nagy hirtelen, mert hogyan is mondhattam volna el egy idegennek azt, amit most e sorokban föl szeretnék vetni. Arra gondoltam magamban: milyen jó, hogy ez a derék francia csak Adyt emlegeti, pedig ha tudná, kikről kellene még érdeklődni!

Azóta nem megy ki a fejemből ez a francia, meg a többi franciák, meg a többi idegenek, akik így vagy úgy ismernek, de még inkább nem ismernek bennünket. Hányszor eszembe jutott már: te jó ég, ha valaki összeírja a pantheon neveit, és abból rakja ki magának a magyar múltat, történelmet, művészetet, irodalmat! Miféle képe is rajzolódik ki annak?

Legfőként azonban nem a külföldiek-ről van szó. Nyilvánvalóan csak példaként említettem azt, ami egy idegennek jobban szemet szúr, mint magunknak. Itt másról van szó: a történelmi hűségről, hangsúlyról, sőt történelmi értékrendről, s netán még ennél is többről. Nem csupán Ady hiányáról — ez is csak példa, hanem az egész Nemzeti Emlécsarnok jelenlegi tarthatatlan koncepciójáról.

Mondhatnák a műemlékek túlzott tisztelőd, hogy ehhez nem szabad hozzányúlni, nem szabad megbolygatni, mert így alakult ki, így jellegzetessége a városnak. Még akkor is vitakoznék ezzel, ha többszáz éves maradványról lenne szó. Amint azonban köztudott: az egész még fél évszázados sincs. Valójában 1929-től számíthatjuk születését, amikor is Klebelsberg Kunó kultuszminiszter megbízta Rerrich Bélát, a tér tervezőjét, hogy a három évvel korábban elhunyt Stróbl Alajos szobrászművész hagyatékából válogasson ki, és helyezzen el az árkádok alatt 12 író- és művészportrét. Aztán támadt az ötlete a szoborgaléria továbbfolytatására újabb 18 emlékmű készítésével, míg végül is néhány év alatt kialakult a többé-kevésbé mai kép. (Azért többé-kevésbé, mert közvetlenül a felszabadulás után a demokratikus szegedi fiatalok néhány reakciós figurát eltávolítottak; később pedig négy új emlékművel gazdagodott az együttes. Egy kis cinizmussal mondhatnám: a létszám helyreállt. Csak-hogy az egyensúly megközelítően sem állt helyre. S ez a lényeg!)

E galéria történetéből még tudnivaló az is, hogy annak idején a szobrok összeválogatását a Klebelsberg által életrehívott bizottság folytatta. Márpedig az abban helyet foglaló úriemberek enyhén szólva konzervatív, de még inkább reakciós, ellenforradalmi „neonacionalista” szellemben szelektáltak.

Az emlécsarnoknak így is sok szép, értékes, művészi megoldásában is megka-

pó alkotása van és helyet kap benne nemzeti múltunk számos kiemelkedő, élvonalbeli alakja is. Ez igaz. Még azt is elfogadhatjuk, hogy a mai együttesben már nincsenek olyanoknak emlékei, akik sérte-nék haladó nemzeti érzésünket. Nem is tagadok én meg senkit közülük. Ez a megfogalmazás azonban nem lehet egyben elfogadható állapot. Azért nem, mert ha egyedeiben nincs is kivétel, ha haladásellenes alakja a pantheonnak, így a maga egészében, együttesében mégis reakciós történelemfelfogás tükrözője. Kevés kivétellel ugyanis éppen azok hiányoznak, akik történelmünk, irodalmunk, művészeti életünk leghaladóbb, legelőremutatóbb személyiségei voltak. És ez nem véletlen, ha a pantheon előbbiekben leírt keletkezésére gondolunk. De vajon tartható ez az állapot még ma is?

Régi, kedves emlékem jut eszembe. Ifjonti hevemben, alig húszévesen én is ott voltam 1945-ben a fiatalok között, akik csakánnyal, baltával verték le a népnéző Werbőczy emléktábláját az árkádok alatt. Már akkor azzal a hittel tettük, hogy történelmi igazságszolgáltatásként helyére Dózsa György szobra kerül. S ez a szobor a mai napig sincs ott, mint ahogyan azóta csupán négy új emlékmű került az árkádok alá: József Attila, Mórra Ferenc, Radnóti Miklós máig is valamennyi közül a legszerényebb kis táblácskái és Vedres István mellszobra. De hol vannak a többiek? Nemcsak Ady és Dózsa, hanem csak úgy találmokra: Katona József, Móricz Zsigmond, Kosztolányi Dezso, Balázs Béla, Derkovits Gyula, Tornyai János, Koszta József —, hogy csak az irodalom és képzőművészet területéről vessek föl néhány kiemelkedő nevet. A névsor még tovább folytatható. Hol vannak történelmünk nagy személyiségei, politikai gondolkodóink, államférfjaink? Hol tükröződik akár a régmúlt harcok, igazán haladó szelleme: a Zrínyiek vagy Martinovics Ignác, s a Habsburg-ellenesek, a 48-as szabadsághősök, Tancsics Mihály? Nem véletlenül maradtak ki annak idején! De ma már velük együtt ott a helye a Magyar Tanácsköztársaság kiemelkedő alakjainak, mindenekelőtt Kun Bélának, s az antifasiszta harc, a kommunista mozgalom hőseinek, nagy mártírjainak, így Zalka Mártnak, Rózsa Ferencnek, Ságvári Endrének. A sor tulajdonképpen ezzel még nem is zárul, de a legjelentősebbek is mutatják a tennivaló súlyát.

Tudom: nem egyszerű ez a kérdés. Egyebek között azért sem, mert vannak, akiknek a város más helyén már áll szobra (ezeket nem is soroltam föl). Vannak — a felsoroltak között is — akiknek a jövőben nem csak itt, az árkádok alatt, hanem más, még méltóbb helyen kívánunk szobrot állítani. A helyes csoportosítást, összhangot is meg kell találni. Ezek azonban csak részkérdések, s nem mondanak ellent annak az igénynek, hogy a jelenlegi felemádságot mindenképpen meg kell szüntetni. Most, amikor tízezerrel jönnek az idegenek Szegedre, különösen fontos és halaszthatatlan tennivaló ez. Mindenekelőtt átgondolt, tervszerű politikai koncepcióval kellene megállapítani, hogy miként rendezzük ezt és tegyük jóvá a már sürgető mulasztást. Aztán széles körű pályázat szükséges a megfelelő szobrok, bustiók, domborművek elkészítéséhez. S utóljára hagyjam, pedig ez sem mellékes: az anyagi fedezetet. Sajnos nem valószínű, hogy Szeged város költségvetésében rendelkezniük a megfelelő összeggel. Úgy gondolom azonban, hogy ehhez meg kell és meg lehet nyerni az illetékes országos szervek messzemenő támogatását.

Ismételnem azt kívánom kiemelni: nem egyszerűen az árkádjaik alatt nemzeti pantheon kiegészítését sürgetem. Nem valamiféle teljességre kívánok törekedni. Egyedül, de mindenekelőtt arról van szó, hogy azok emlékeit várom oda, akik nélkül nem pusztán csonka, hanem legalább is öncélú, de még inkább torz és hamis ez az együttes. Akár azt is ki-mondom: így nem a mi emlécsarnokunk, így nem a haladó magyar nemzeti múlt nagyjainak csarnoka. Milyen szép lenne, ha legkésőbb felszabadulásunk negyedszázados jubileumára valóban azzá válna.

LŐKÖS ZOLTÁN

Életünk tükre

Belapoz az ember az 1967. évi Magyar statisztikai zsebkönyvbe, s amint az egyes adatoknál elidőzik, hirtelen az az érzés, mintha visszapillantó tükörbe nézne, amelyben látja a megített utat.

Megtudjuk például, hogy 1960 és 67 között az országban 396 ezren költöztek új lakásba.

A legtöbb új lakás vidéken épült.

Tavaly például — csak egyetlen évben — 46 ezer 26 lakás épült. Ez a szám 20 ezerrel nagyobb, mint amennyi az 1950—54-es évek átlagos mennyisége. Ilyenformán tovább csökkent a száz lakásra jutó lakók száma, amely jelenleg 315. Huszonöt évvel ezelőtt még 382 volt.

A társadalmi méretű haladás egyik fokmérője a műveltségi szintemelkedés.

Jó példa erre a középiskolások számának alakulása. 1937—38-ban 52 349 diák tanult középiskolában Magyarországon. 1966—67-ben 375 ezer 734. 1937—38-ban 16 felsőoktatási intézményben 11 ezer 747 egyetemi hallgató tanult. 1966—67-ben 92 egyetemen és főiskolán 89 544 hallgatót találunk.

De tallózzunk csak tovább az adatok végtelen sorában.

A háztartások gépesített-ségét

mutatja például a hűtőszekrénygyártás alakulása. Ez csak egy példa a sok közül, jóllehet igen jellemző. A hazai ipar 1960-ban még csak 8775 hűtőszekrényt gyártott, míg 1966-ban 113 407-et. Ebben az időszakban hasonló arányban fejlődött a televíziós készülékek gyártása és még számos már tartós fogyasztási cikk termelése.

Nem véletlen, hogy visszapillantó tükörünk még egy ilyen rövid áttekintés során is minduntalan a termelésre irányítja fő figyelmünket. Hazánk iparának teljes termelése 1966-ban 652 százalékkal volt magasabb az 1938. évinél. 1950 óta az évi növekedés 7,8—9,4 százalék között mozog. Természetesen ezzel arányosan növekszik az iparban foglalkoztatottak száma is. Míg 1938-ban 723 ezer embernek adott megélhetést az ipar, 1966-ban már 1 millió 579 ezer a foglalkoztatottak száma.

A mezőgazdaság a következő képet mutatja: 1966-ban 1950-hez viszonyítva 143 százalékkal nőtt a mezőgazdaság bruttó termelése. Az évi növekedés az utóbbi öt évben minden évben átlagosan 2 százalék. A mezőgazdaságban foglalkoztatottak

száma az utóbbi években folyamatosan csökken. Míg 1950-ben 2 millió 134 700 ember dolgozott a mezőgazdaságban, 1960-ban pedig 1 millió 498 ezer. A számok nyelvén kifejezve ez az adat is jól alátámasztja, hogy agrár-ipari országból ipari-agrár ország lettünk. S az, hogy a kevesebb em-

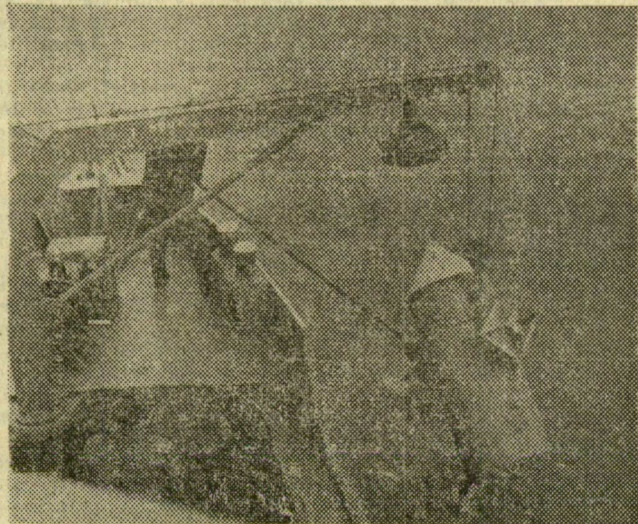
ber lényegesen többet termel a növekvő technikai ellátottságnak, valamint a fejlettebb agrotechnikának, s az ipari eredetű nyersanyagok elterjedésének köszönhető.

Láthatjuk tehát, e korántsem a teljesség igényével felépítő rövid felsorolásból is, hogy érdemes olykor egy kicsit jobban szemügyre venni a számok világát.

Ezek az elgondolkoztató adatok a „nagy családunk” életéről mélyebb értelmet adnak hétköznapi fáradozásainknak.

K. I.

Jelölik a vizi országutat

Ultrahangos mélységmérővel, radarkészülékkel, rádióadó-vevővel szerelik fel azt a Diesel-hajót, amely a Dunán bolyákkal, radarjelzőkkel kijelöli a hajózható útvonalat, s ezzel teszi biztonságossá nyolc ország napi 1 milliárd forintnyi áruszállítását a folyamon. Képünkön a legújabb kitűzőhajó vízre helyezi a jelzőbolyát.

Befejeződött a rostonvények vetése

Kender 35 ezer, len 19 ezer holdon

A Szegedi Rostkikészítő Vállalat mezőgazdasági osztályától kapott tájékoztatás szerint országszerte befejeződött a len és a kender vetése, kivéve néhány száz hold belvizes területet, ahol még nem tudtak rámentni a földekre. Előbb a Dunántúli jellegzetes növényének, a lennek a magját vetették el 19 ezer holdon, s már megkezdtek a vegyszeres gyomirtást is a gazdaságok.

A kender tizennégy megyében háromszázharminc

mezőgazdasági üzem összesen 35 ezer 246 holdon termel. Ennek harmadrésze Békés megyére esik. Csongrádban főleg Hódmezővásárhely környékén hódít teret a fontos ipari növény, de megtalálható a megye minden járásában. Itt harminc termelőszövetkezet és állami gazdaság 5 ezer 300 holdra kötött szerződést. Változást jelent az elmúlt évekhez képest az, hogy a termelő üzemek nem aprózták szét a területet, hanem összefüggő nagy táblákat ala-

kitottak ki a gépek jobb kihasználására. A hozam növelésére és a minőség javítására törekedve mindenütt sűrítették a táóllományt.

A régi, már egy évtizede dolgozó betakarító gépek közül sokat kicserélték, de ezeket újak, nagyobb teljesítményűek váltják fel. A ZSK—2/1 típusú kenderarató berendezések műszakteljesítménye eléri a tíz holdat. Ezekből százötven, a régi-ekből pedig több mint négyszáz vesz részt majd az idei termés vágásában.

Budapest—Prága együttműködése

Budapest és Prága idei széles körű együttműködéséről szóló jegyzőkönyvet írt alá a csehszlovák fővárosban Kelemen Lajos, a fővárosi tanács v. b. elnökhelyettese és Antonín Otradovec, Prága polgármesterének első helyettese. A jegyzőkönyv szerint a két tanács kicseréli tapasztalatait a közigazgatás, a közlekedés, az építkezés, a helyiipar, a kereskedelem, az egészségügy, az oktatás és a kultúra terén.

A két főváros szakembe-

rei kölcsönös tanulmányutakat tesznek. (MTI)

Új műszergyár

Szekszárdon szombaton délbén ünnepélyesen felavatták a Mechanikai Mérőműszerek Gyárát, amely Tolna megye eddigi legnagyobb ipari beruházása. Az új gyár korszerű szovjet, NDK-beli, csehszlovák, angol, NSZK-beli és magyar gyártmányú gépekkel dolgozik, s jelenleg 800 dolgozót foglalkoztat. (MTI)